

Protocol/stappenplan Sexting / Verspreiding Kinderporno op School (Kindante, versie 29-05-2024)

Op het moment dat duidelijk wordt dat er sprake is van sexting, een leerling of meerdere leerlingen in het bezit zijn van kinderporno (bijv. één of meerdere filmpjes/foto's op een telefoon) en/of er onder leerlingen kinderporno wordt gedeeld (bijv. via Social Media, telefoon of email), is het zaak zo snel mogelijk te handelen en verdere verspreiding te voorkomen. In het bezit zijn en het verspreiden van kinderporno is strafbaar.

Het is daarom zeer belangrijk dat het verder delen/verspreiden van het filmpje stopt!

Bij twijfel en vragen bestaat de mogelijkheid om advies en ondersteuning in te schakelen bij het Ondersteuningsteam Veiligheid (OTV) van Kindante.

1. Bepaal de omvang en de impact

Breng in kaart om wat voor beelden het gaat en wie erbij betrokken zijn:

- Is er een leerling of bekende van de school te zien → aandacht voor het slachtoffer heeft dan prioriteit (zie stap 2). Daarnaast wordt stap 1 verder opgepakt. Is er geen leerling van de school te zien, ga dan verder met stap 1 en daarna naar stap 3.
- Wie heeft het materiaal gedeeld?
- Wie heeft het materiaal in zijn bezit: leerlingen, ouders, leerkrachten, etc.?
- Wie heeft het materiaal gezien?
- Op welke kanalen is het materiaal gedeeld?
- Is het materiaal ook gedeeld met leerlingen van een andere school?
- Is de site waarop het materiaal staat bekend, de bron van het materiaal? Het is belangrijk om deze bron/site door te geven aan de politie voor verder onderzoek. Is de site waarop het materiaal staat bekend, de bron van het materiaal? Het is belangrijk om deze bron/site door te geven aan de servicedesk van Dustin (servicedesk@dustin.eu), zodat de site in de internetfilter wordt meegenomen voor de toekomst.

2. Indien van toepassing: Sta het slachtoffer bij

Als er op het materiaal een leerling van de school zichtbaar is, is het goed om meteen aandacht te hebben voor het slachtoffer en aan te geven dat de hele situatie niet de schuld van het slachtoffer is. Geef het slachtoffer ook niet indirect de schuld, bijvoorbeeld door bij een foto die is gedeeld te zeggen: 'Het was ook niet zo handig van je om een naaktfoto van jezelf te delen'. Ga in gesprek met het slachtoffer en met ouder(s)/verzorger(s) (zie bijlage: checklist gesprek slachtoffer) en regel passende hulp (denk aan de huisarts, slachtofferhulp, overleg met Veilig Thuis, Centrum Seksueel Geweld, Team Jeugd gemeente, etc.).

Is er sprake van sexting, volg dan ook dit stappenplan en ter extra ondersteuning is het Stappenplan Sexting toegevoegd als bijlage. Beperk je als school tot informatie die voor jullie beschikbaar is en/of door het slachtoffer in het gesprek is medegedeeld. Het is niet aan school om in detail te achterhalen wat er is gebeurd. Neem daarom altijd contact op met de wijkagent/politie voor advies.

3. Schakel met de politie

Leg contact met de wijkagent of met de politie. Het is belangrijk om gezamenlijk tot een plan te komen en af te stemmen wie wat doet: in het bezit zijn en het verspreiden van kinderporno is strafbaar en daarnaast is het aan de politie om onderzoek te doen naar het materiaal. Het is geen doel op zich om een strafrechtelijk traject te starten (in het kader van de leerlingen op school), het is samen met de politie kijken naar passende interventies. Denk aan het voeren van gesprekken met leerlingen en hun ouders of het informeren van omliggende scholen (indien er sprake is van verdere verspreiding). In het geval van kinderporno is er sprake van dwang, dreiging of machtsmisbruik. Wellicht is het zelfs onderdeel van verdergaand seksueel misbruik. In zo'n situatie zijn ook strafrechtelijke stappen nodig en zal de wijkagent collega's van Zeden betrekken.

4. Meld het materiaal

Als het gaat om kinderporno er is een URL bekend (site), meld dit dan bij de politie. Dit kan ook online: <https://melden.meldpunt-kinderporno.nl/>
→ meer informatie te vinden op www.politie.nl/informatie/dit-kunt-u-doen-als-u-kinderporno-tegenkomt-op-het-internet.html.

5. Verwijder de beelden

Als het materiaal en bijbehorende gegevens gedeeld zijn met de politie (en eventueel het meldpunt), is het zaak het materiaal zorgvuldig te verwijderen van alle apparaten, in mailboxen en prullenbakken van de computer, GSM, etc. De leerlingen die het materiaal hebben verstuurd, de leerlingen die het ontvangen hebben, ouders die het eventueel hebben doorgestuurd naar school, intern doorsturen binnen de school onder personeel, etc. Als school doe je een oproep aan iedereen om het filmpje zorgvuldig verwijderen. Indien het op grote schaal is gedeeld, is het een idee om een ouder- en/of leerlingbijeenkomst te organiseren, waarbij de wijkagent/politie kan ondersteunen.

6. Het gesprek aangaan met de betrokken leerlingen en hun ouder(s)/verzorger(s), op een manier die passend is bij de situatie.

Het delen van kinderporno is strafbaar! Dit is dus een zeer serieuze zaak. Het is zaak om goed af te stemmen met de wijkagent/politie: de situatie kan namelijk ook tot verder onderzoek leiden en dan moeten de gesprekken heel goed op elkaar afgestemd worden: politie is hierin leidend.

7. Heb oog voor de leerkrachten en betrokken medewerkers

Er gebeurt in korte tijd veel en een deel van de uitvoering ligt bij leerkrachten. Zij staan dicht op de onrust in de klas(sen) en zullen wellicht het gesprek met leerlingen moeten voeren om het negatieve groepsproces te stoppen en het liefst om te buigen naar een positief proces. Ook kunnen ouders deze leerkrachten benaderen met vragen. Alle docenten, niet alleen diegenen die handelingsverlegen zijn, zullen behoefte hebben aan ondersteuning en een duidelijk (communicatie)plan. Neem de tijd om dit zorgvuldig af te stemmen tijdens het hele proces.

8. Informeer ouder(s)/verzorger(s) en overige leerlingen indien nodig over de situatie (bijvoorbeeld als het verhaal bij veel leerlingen en ouders bekend is) en leg uit welke stappen de school heeft gezet.

Houd je bij de basisinformatie (de grote lijnen op procesniveau), zodat je geen privacygevoelige zaken deelt. Geef ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen de gelegenheid om vragen te stellen. Er kan eventueel ook nog in gesprek worden gegaan met individuele leerlingen indien nodig.

9. Blijf de situatie de komende tijd opvolgen en besteed er aandacht aan op school: het delen van dit soort filmpjes is strafbaar en heeft grote impact.

Belangrijk: blijf in verbinding als medewerkers onderling, met de ouders: zowel van de leerlingen die het materiaal hebben gezien en de ouders van de leerling(en) die het materiaal hebben gedeeld en de leerlingen zelf. Collega's, ouders en leerlingen zullen behoorlijk schrikken van de hele situatie en naast elkaar staan om samen te bedenken hoe dit een volgende keer voorkomen kan worden. Dit is helpend voor iedereen, zowel voor school, de leerlingen en ouder(s)/verzorger(s). Leg uit welke stappen je als school zet, houdt ouders op de hoogte van nieuwe informatie en maak ruimte voor gesprek en emoties hierbij aan beide kanten.

Belangrijk: overleg tijdens het proces met Veilig Thuis of het doen van een melding passend is: dit kan op anonieme basis (stap 2 van de Meldcode). Neem deze informatie mee bij het zetten van eventuele volgende stappen.

Voor meer informatie: www.stappenplansexting.nl/stappenplan/ en www.helpwanted.nl/

HELP!

ER CIRCULEERT EEN NAAKTFOTO/
SEKSFILMPJE OP MIJN SCHOOL!

WAT TE DOEN Beperk emotionele schade voor betrokkene(n) en herstel de rust en sociale veiligheid op school zo snel mogelijk.

STAP 1 ANALYSEER

- **Aandacht voor het slachtoffer**
Veroordeel niet, maar steun en luister: wat heeft hij/zij nodig?
- **Bepaal omvang en impact**
Soms is een naaktfoto of seksfilmpje niet vrijwillig tot stand gekomen
- **Check bestaande protocollen**
- **Betrek zorgcoördinator en/of vertrouwenspersoon**
- **Betrek politie voor advies**
- **Zet acties op een rijtje**
Wie
Wat
Wanneer
Waar
Hoe

Handel snel, maar wel doordacht

Benader de betrokkenen cultuursensitief: wat ligt gevoelig?

STAP 2 REAGEER

- **Voer gesprek met ouders van slachtoffer**
Wees goed voorbereid op emoties van ouders (schaamte, boosheid, verdriet, onmacht)
- **Adviseer/organiseer hulp voor ouders slachtoffer**
Inventariseer vooraf welke hulp voor ouders beschikbaar is
- **Aandacht voor de dader**
- **Contacteer school dader**
Informeel en nodig uit tot samenwerken. Indien van toepassing
- **Voer gesprek met ouders van dader**
- **Adviseer/organiseer hulp voor ouders van dader**
- **Besluit tot melding of aangifte**
In overleg met de politie
- **Actie om online beeldmateriaal offline te halen**
www.meldknop.nl
- **Las een rustperiode in voor het slachtoffer**
- **Denk na over alternatieve interventies**

STAP 3 FACILITEER

- **Stel communicatiestatement op**
Wat speelt er?
Wat vindt u?
Wat doet u?
Waarom?
Contactpersoon?
- **Geef docenten handvatten**
Bijvoorbeeld: krachtige boodschap, gesprekstechnieken, gedragsinterventies, lesmateriaal

Ook docenten kunnen een oordeel hebben: geef ruimte om erover te praten

Denk na over een passende boodschap naar leerlingen: problematiseren of normaliseren?

STAP 4 ACTIVEER

- **Verzoek dringend tot verwijderen foto/filmpje**
- **Aan de slag in de klas van het slachtoffer**
- Creëer inzicht en reflectie
- Maak afspraken over hoe slachtoffer te steunen
- Benoem drie buddy's: vraag slachtoffer wie hij/zij als hulpbron in de klas zou willen inschakelen
- **Informeel ouders van klasgenoten van het slachtoffer**
Vraag ouders thuis óók het gesprek te voeren en bied hen hiervoor handvatten

Hulp bij online incidenten en sociale veiligheid, kant-en-klare mentorlessen, ouderavonden en scholing voor professionals:
www.bureaujeugdmedia.nl
020 - 6626559

BELANGRIJK!

Aanpak van de groep door krachtig signaal af te geven:
**ZONDER VERSPREIDERS
GEEN SHAME SEXTING!**

Zet negatieve groepsdruk om in positieve groepsdynamiek

STAP 5 COMMUNICEER

- **Handel conform het communicatiestatement**
- **Overweeg interventies en gesprek in overige klassen**
Aandacht in andere klassen is afhankelijk van de mate van verspreiding en onrust
- **Informeel ouders uit overige klassen**
Indien van toepassing
- **Wees voorbereid op media-aandacht (sociale media, kranten, radio, tv)**
- Wie doet wat?
- Communicatiestatement online indien nodig
- Hoe om te gaan met journalisten?
- **Stem communicatie af met school van de dader**
Indien van toepassing

Weet wat er speelt: monitor actief sociale media op berichten rondom school

Verwijs bij onjuiste berichten op sociale media naar het online communicatiestatement

STAP 6 EVALUEER

- **Evalueer met slachtoffer, ouders en docenten**
Denk ook na over preventiemaatregelen
- **Vraag terugkoppeling aan de school van dader**
Indien van toepassing
- **Evalueer het proces in het ZAT-overleg met alle professionele betrokkenen**
Wat ging goed?
Wat kon beter?
- **Plan momenten in voor nazorg aan alle betrokkenen**
Hoe gaat het nu?
Hebben ze nog wat nodig?
- **Verwerk evaluatie in protocol/handlingsplan**
Output is input voor het protocol en preventiemaatregelen!

Lang Leve de Liefde

**L.O.V.E.
NLINE
TOOLKIT**

CHECKLIST GESPREK SLACHTOFFER EN BEPALEN OMVANG & IMPACT

Van een van uw leerlingen gaat een naaktfoto of –filmpje rond en u gaat met hem of haar in gesprek. Met onderstaande checklist kunt u dit gesprek voorbereiden. Vraag 7 tot en met 14 zijn in samenwerking met de Nationale Politie opgesteld. Met de antwoorden op deze vragen kunt u uw vaste contactpersoon van de politie de informatie aanreiken die nodig is om mee te denken in wenselijke en/of noodzakelijke stappen en om u daarin te adviseren.

Algemeen

- Stel de leerling op zijn of haar gemak; het is niet makkelijk om hierover te praten;
- Wees niet veroordelend (sexting is niet grensoverschrijdend, shame sexting well!);
- Wees voorbereid op alle soorten emoties en neem deze serieus;
- Wees alert bij een laconieke houding: dat kan een masker zijn;
- Luister (ook tussen de regels door) naar wat de leerling nodig heeft om met de situatie om te kunnen gaan;
- Wees voorzichtig om het niet voor de leerling in te vullen; laat de leerling tempo en inhoud van activiteiten mede bepalen.

Het starten van het gesprek

- Stel de leerling op zijn gemak, maar doorbreek zo snel mogelijk de spanning door te benoemen wat er geconstateerd is en wat het doel van het gesprek is.
“Ik kan me voorstellen dat dit ontzettend vervelend voor je is. We gaan samen kijken hoe jij, de mensen om jou heen en wij als school het beste mee om kunnen gaan.”
- Benadruk dat u niets zomaar doet. Het is belangrijk dat het slachtoffer een gevoel van controle houdt en dat hij/zij zich gesteund voelt bij de stappen die moeten volgen en bij de gesprekken die gevoerd moeten worden. Het is voor het slachtoffer belangrijk als school bijvoorbeeld ook ondersteunt in het gesprek met ouders;
- Benoem dat u als school wel een verantwoordelijkheid heeft en geen beloftes van geheimhouding kunt doen. Als blijkt dat er sprake kan zijn van een misdrijf, zult u moeten schakelen naar de politie;
- En hoe spannend ook, u zult ook ouders moeten inlichten wanneer de leerling minderjarig is. Benadruk daarbij nogmaals dat u niet zomaar iets doet. Bij situaties waar risico op eerwraak of huiselijk geweld bestaat, houdt u daar rekening mee. Laat de leerling weten dat u samen het tempo en de inhoud bepaalt; hoe, wanneer, waar en wat beter (nog) niet?

De inhoud van het gesprek

Met onderstaande vragen verzamelt u informatie die u nodig heeft om te bepalen welke stappen nodig zijn. De volgorde waarin deze geplaatst zijn, biedt u tevens een logische opbouw van het gesprek:

Beeld krijgen van de impact op sociale veiligheid van de leerling

1. Hoe gaat het met je?
2. Hoe reageren jouw vriend(inn)en?
3. En anderen? Maken ze vervelende opmerkingen of vallen ze je lastig?

Bijzondere omstandigheden

4. Heb je het aan je ouders of een andere volwassene vertelt?
5. Indien ja: Hoe ging dat? Wat was hun reactie?
6. Indien nee: Waarom niet? Waar maak je je zorgen over?

Vaststellen feiten

De volgende vragen zijn met name van belang voor het informeren van de politie. Met deze informatie kunnen zij snel een inschatting maken van de situatie en u verder adviseren. Het is belangrijk dat u de vraag stelt zoals hieronder geformuleerd en bij een antwoord NIET verder doorvraagt. Wanneer u mogelijk te maken heeft met een situatie waarin sprake is van een zedendelict, kan dat een vervoltraject namelijk schaden.

7. Kun je me vertellen of je naakt of bijna naakt op de foto staat? (U kunt daarbij aanvullen dat u geen details van de foto wilt weten; een simpel antwoord in de vorm van een van de genoemde opties is voldoende.);
8. Kunnen mensen jou van de foto herkennen? (aard van het beeldmateriaal);
9. Weet je wie de foto hebben gezien? (Dit geeft informatie over de mate van verspreiding);
10. Weet je waar ze de foto hebben gezien? (Dit geeft informatie over het medium. Staat het bijvoorbeeld op Instagram of gaat het via WhatsApp of Snapchat?);
11. Heb je de foto zelf gemaakt? (Dit zegt wat over de mate van vrijwilligheid en wijze totstandkoming. U kunt ter inleiding van deze vraag nog eens benadrukken dat u geen oordeel heeft over sexting en dat u voldoende heeft aan een 'Ja' of 'Nee');
12. Heb je een idee hoe het kan dat de foto rondgaat en/of online staat? (Dit kan informatie geven over wie de foto online heeft gezet of verspreid heeft, maar dat hoeft niet. Als het antwoord 'Nee' is, laat u het daarbij.);
13. Kun je vertellen hoe je daar achter bent gekomen?

Bepalen van acties

14. Hoe kan ik jou nu het beste helpen?
15. Is er iets wat we niet besproken hebben, maar je wel belangrijk vindt?
Met deze vragen krijgt u inzicht in wat voor het slachtoffer het zwaarst weegt en geeft u hem/haar het gevoel van regie.

Het afronden van het gesprek

- U vat de inhoud van het gesprek samen en checkt of u het juiste beeld hebt.
- U geeft aan wat u aanvullend nog meer verstandig lijkt om te doen (bijvoorbeeld: het voeren van het oudergesprek, even van school als adempauze, praten met hulpverlening), legt uit waarom en maakt daar afspraken over.
- In de afronding van het gesprek zet u alle acties op een rijtje. ('Dit is wat ik ga doen...')